

Celoslovenská kontrolná akcia uskutočnená Slovenskou obchodnou inšpekciou (ďalej len „SOI“) v mesiaci máj a jún 2024 bola zameraná na kontrolu predpísaných požiadaviek z oblasti elektromagnetickej kompatibility u vybraných druhov elektrospotrebičov, a to konkrétne chladničiek, umývačiek riadu a odsávačov pár sprístupňovaných na trhu SR prostredníctvom kamenných prevádzkových jednotiek a internetového predaja (ďalej len „PJ“).

Podľa zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“) patria vybrané druhy elektrospotrebičov medzi tzv. „určené výrobky“, ktoré predstavujú zvýšené riziko ohrozenia bezpečnosti, zdravia, majetku osôb, životného prostredia alebo iného verejného záujmu, na ktorého zmiernenie alebo odstránenie sú stanovené základné požiadavky v príslušných technických predpisoch.

Vo všeobecnosti sa na predmetné vybrané druhy elektrospotrebičov uplatňujú požiadavky na elektromagnetickú kompatibilitu v zmysle Nariadenia vlády SR č. 127/2016 Z. z. o elektromagnetickej kompatibilite (ďalej len „NV SR č. 127/2016 Z. z.“). Pridaním modulu na rádiovú komunikáciu už takéto výrobky musia spĺňať požiadavky Nariadenia vlády SR č. 193/2016 Z. z. o sprístupňovaní rádiových zariadení na trhu (ďalej len „NV SR č. 193/2016 Z. z.“), pretože sa stávajú rádiovými zariadeniami. Konkrétne technické požiadavky sú stanovené v príslušných technických normách.

Cieľom kontrolnej akcie tak bolo preveriť dodržiavanie ustanovení NV SR č. 127/2016 Z. z., prípadne NV SR č. 193/2016 Z. z. v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. u vybraných druhov elektrospotrebičov. Išlo o najmä o kontrolu sprievodnej a technickej dokumentácie, vrátane EÚ vyhlásení o zhode, či návodov na použitie, ako aj kontrolu povinného značenia.

Výsledky kontroly

V sledovanom období SOI prekontrolovala celkovo 79 PJ v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v 20 PJ, čo predstavuje 25 % z celkového počtu kontrolovaných PJ. Počas kontrolnej akcie bolo prekontrolovaných spolu 204 druhov elektrospotrebičov. Z toho išlo o 79 chladničiek, 72 umývačiek riadu a 53 odsávačov pár.

Nedostatky v plnení požiadaviek v zmysle NV SR č. 127/2016 Z. z. boli zistené u 11 druhov chladničiek (v celkovej hodnote 5 590 eur), 13 druhov umývačiek riadu (v celkovej hodnote 7 140 eur) a 15 druhov odsávačov pár (v celkovej hodnote 8 639 eur), z celkového počtu 168 kontrolovaných druhov.

V 36 prípadoch, pri ktorých bolo zistené, že kontrolovaný výrobok je vybavený rádiovou komunikáciou, inšpektori SOI prekontrolovali dodržiavanie plnenia formálnych požiadaviek v zmysle NV SR č. 193/2016 Z. z. Nedostatky boli zistené u 4 druhov umývačiek riadu (v celkovej hodnote 51 053 eur) a 1 druhu chladničky (v celkovej hodnote 399 eur).

Kontrolou elektrospotrebičov patriacich pod NV SR č. 127/2016 Z. z. boli zistené nedostatky:

- EÚ Vyhlásenie o zhode nebolo v štátnom jazyku (28 %),
- EÚ Vyhlásenie o zhode nebolo predložené vôbec (18 %),
- nepredložená požadovaná časť technickej dokumentácie (18 %),

- nesprávne/chybné informácie v EÚ Vyhlásení o zhode (15 %),
- chýbajúce označenie výrobcu na výrobku (13 %),
- chýbajúci návod na použitie v štátnom jazyku (4 %),
- chýbajúce označenie dovozcu na výrobku (2 %)
- chýbajúce označenie CE na výrobku (2 %).

Poznámka

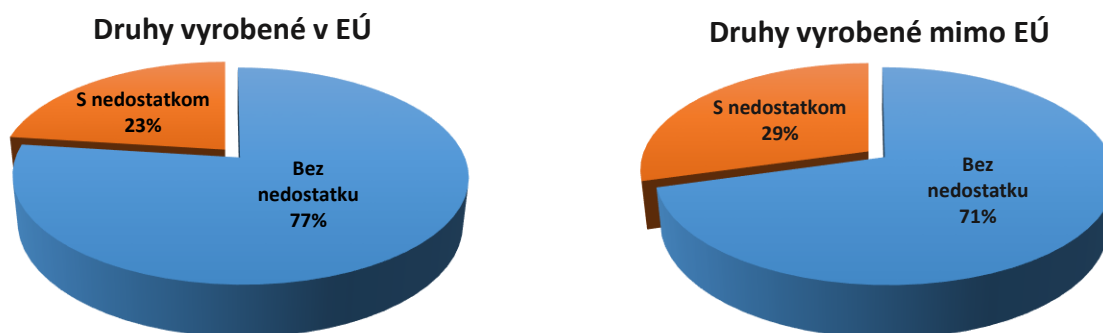
Ide o percentuálny podiel medzi konkrétne zisteným nedostatkom z celkového počtu zistených nedostatkov.

Najviac zistených nedostatkov bolo v rámci kontrol EÚ vyhlásení o zhode, a to aj napriek tomu, že EÚ vyhlásenie o zhode predstavuje jeden z najdôležitejších dokumentov preukazujúci plnenie všetkých platných požiadaviek, ktoré sa na vybraný druh výrobku vzťahujú. Z celkového pohľadu zistených nedostatkov tvorili tieto až 61 %.

Pri elektrospotrebičoch patriacich pod NV SR č. 193/2016 Z. z. boli zistené nedostatky iba v súvislosti s EÚ vyhlásením o zhode, resp. zjednodušeným EÚ vyhlásením o zhode. Išlo o prípady kedy EÚ Vyhlásenie o zhode, resp. zjednodušené EÚ Vyhlásenie o zhode nebolo v štátnom jazyku (u 3 druhov výrobkov) alebo nesprevádzalo výrobok (u 1 druhu výrobku).

V rámci kontrolnej akcie bol zisťovaný aj pôvod výrobkov. Z celkového počtu kontrolovaných druhov bolo 187 z nich vyrobených v EÚ a 17 kontrolovaných druhov malo pôvod z 3. krajiny.

Graf č. 1 – Grafické znázornenie zistených nedostatkov podľa pôvodu elektrospotrebičov

Z celkového počtu 187 kontrolovaných druhov elektrospotrebičov vyrobených v EÚ bol zistený nedostatok u 43 druhov, čo predstavuje 23 % a z celkového počtu 17 kontrolovaných druhov elektrospotrebičov vyrobených mimo EÚ bol zistený nedostatok u 5 druhov, čo predstavuje 29 %. Na základe uvedeného možno konštatovať, že pôvod výrobkov nemal významný vplyv na plnenie predpísaných požiadaviek zo strany výrobcov.

V prípade zisteného nedostatku bolo v 12 prípadoch kontrolovaným osobám umožnené prijať nápravné opatrenia na celkovo 23 druhov elektrospotrebičov s tým, že tieto výrobky nebudú ďalej sprístupňovať do odstránenia zistených nedostatkov.

V 1 prípade na 3 druhy výrobkov v celkovej hodnote 1 757 € uložili inšpektori SOI kontrolovanej osoby povinné opatrenie v zmysle § 27 zákona č. 56/2018 Z. z., ktorým zakázali ďalšie sprístupňovanie predmetného druhu výrobku na trhu SR.

Zo všetkých kontrol boli inšpektormi SOI riadne spísané inšpekčné záznamy.

Záver

Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré sprístupňujú elektrospotrebiče na trhu Slovenskej republiky, vyplývajúcich z NV SR č. 127/2016 Z. z. a NV SR č. 193/2016 Z. z. v závislosti od druhu kontrolovaného elektrospotrebiča. Zameranie kontroly bolo na formálne požiadavky, čím SOI preverila plnenie základných požiadaviek v zmysle uvedených predpisov.

Výrobcovia sú povinní vypracovať EÚ vyhlásenie o zhode a poskytnúť tak kompletne informácie o zhode elektrického zariadenia s relevantnými harmonizačnými právnymi predpismi Únie. S cieľom zabezpečiť účinný prístup k informáciám na účely dohľadu nad trhom by mali byť informácie požadované na identifikáciu všetkých uplatniteľných aktov Únie k dispozícii v jedinom EÚ vyhlásení o zhode. V záujme zníženia administratívnej záťaže hospodárskych subjektov môže toto jediné EÚ vyhlásenie o zhode tvoriť súbor príslušných jednotlivých vyhlásení o zhode. Napriek tejto základnej požiadavke bolo kontrolami zo strany SOI zistené, že ani výrobcovia elektrospotrebičov, ktoré patria medzi najrozšírenejšie a najpoužívanéjšie v domácnostiach, nepristupujú k tejto povinnosti v požadovanej miere stanovenej platnými právnymi predpismi.

Závažným formálnym nedostatkom je aj neuvedenie obchodného mena alebo ochrannej známky výrobcu na určenom výrobku, vrátane sídla, miesta podnikania alebo adresy, na ktorej je možné ho zastihnúť, ak nie je zhodná so sídlom alebo s miestom podnikania. Z pohľadu orgánu dohľadu je jednou z najdôležitejších charakteristík výrobku jeho výsledovateľnosť, ktorá umožňuje efektívne presadzovanie právnych predpisov zo strany orgánov dohľadu nad trhom prostredníctvom nápravných opatrení, medzi ktoré patrí, napr. zákaz sprístupňovania, stiahnutie z trhu, či spätné prevzatie. Umožňuje nájsť nebezpečné výrobky alebo nevyhovujúce výrobky v distribučnom reťazci a identifikuje úlohy a zodpovednosť jednotlivých hospodárskych subjektov v distribučnom reťazci. Výsledovateľnosť umožňuje orgánom dohľadu nad trhom vysledovať výrobky až po bránu závodu výrobcu a v určitých prípadoch od závodu až ku koncovému používateľovi. Nevyhnutnou a základnou požiadavkou na výsledovateľnosť výrobku je práve uvedenie mena a adresy výrobcu, pri dovezených výrobkoch aj uvedenie mena a adresy dovozcu a uvedenie typového čísla, čísla šarže, sériového čísla alebo čísla modelu alebo iného prvku, ktorý umožní jeho identifikáciu.

SOI v rámci kontrolnej činnosti bude aj naďalej presadzovať dôsledné plnenie povinných požiadaviek v zmysle právnych predpisov z oblasti elektromagnetickej kompatibility a rádiových zariadení zo strany hospodárskych subjektov v rámci celého dodávateľsko-distribučného reťazca.